

"UKRAINIAN LABOR NEWS"
 Published three times a week by the Ukrainian Labor News Ass'n.
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
 Winnipeg, Man.
 Subscription per year \$4.00
 Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"
 газета для робочого люду — виходить три рази на тиждень:
 у вівторок, четвер і суботу.
 Видає Стіваришениа "Українських Робітничих Вістей".
 Передплата на рік \$4.00
 Адреса:
 UKRAINIAN LABOR NEWS
 Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

МОРГАН "СПАСАЄ" ЄВРОПУ.

Як відомо читачам нашого часопису, в Лондоні зараз відбувається міжальянська репараційна конференція. На цій то конференції обговорюється питання, в якій-би то найкращий спосіб видувати з німецьких трудових мас як найбільше відшкодування за світову війну та як-би то повернути капіталістичну господарку Європи до нормального стану.

Ці два питання капіталістичні держави-переможці обмірковують ще від самого закінчення війни. Французька воєнничка буржуазія, під проводом славнозвісного Пуанкаре, що дуже бажала-б панувати над цілою Європою і хотіла-б з'їсти Німців що до одного живцем, пробувала вирішити ці питання дуже простим способом і забрала собі найсміачніший кусок німецької території, багату в вугіль і промислово високо розвинену Рурцину, поставила там свою армію і приказала німецьким робітникам працювати, аби вона мала що забирати на рахунок репарації. Але діло не вигоріло. Страйк німецьких робітників в Рурцині, величезні кошти вдержання там армії виявили непракτικότητα цього французького способу колектування репарації.

Англійські капіталісти устами свого правительства заявили часто, що не погоджуються з поступованням своїх французьких побратимів ані на заїкавалени в руйнуванню Німеччини, бо це було-б проти їхніх інтересів. Раз тому, що Німеччина їхній не злий "костюмер", по друге, що зрост могутності імперіалістичної Франції і її контролю європейського континенту небажана. Але зарадити положенню вони не могли і мусіли поступитися Франції.

Але в той сам час всі вони добре знали, що є за морем, в Америці, багатий "вуйко", що може положення вратувати. Тому весь час мало не благає, щоб капіталісти Злуч. Держав і їхні правительства вмшались в "європейську суматоху". Ті зразу не хотіли, поки буржуазія Європи це не зовсім заїздала була в безвихідний сліпий кут. Коли-ж це вже сталося, коли на розважувано репараційного питання поломити собі зуби Лойд Джордж, Бонар Ло, Станлей Болдвін, Пуанкаре, а врешті мали поломити і їхні виручателі МекДоналд і Ерріо, тоді його величність, Морган, некоронований король над королями, володар в фінансовому світі, зводив поспішити на рятуюнок Європи.

Річ в тім, що в Злуч. Державах нагородилися казначна кількість золота, на вартість яких \$4,500,000,000. Всі прочі держави в світі разом не мають стільки золота. Треба його лустити в рух, щоб приносити прибутки. Поїхав сам Морган в Європу, оглянути положення. Європейська буржуазія з запертм віддихом дожидає кожне його слово, Повернув він назад до Америки, після своїх слуг Гюза і Доса до Європи і сказав їм подиктувати умови, на яких він згодиться "розв'язати" репараційне питання і "рятувати" Європу.

Умови ці включені в рапорті комісії експертів, або в так званій плянї Доса. Морган дає Німеччині позичку, щоб дати їй змогу сплачувати репарації, але за те німецькі залізничі, банки, державний скарб, промисл і т. д. мають перейти під його-ї його міжнародних фінансових спільників контролю. Іншими словами Німеччина має стати колонією імперіалістичного капіталізму, в якій трудові маси будуть висискувані не лехше, чим всякі інші колонійальні раби.

І от над цими то умовами Морган радять на лондонській конференції. Покиналик туди і представників німецької буржуазії. І всі ці представники на тій конференції остаточно погоджуються на плян Доса, слуги Моргана, бо немає в них нішого виходу. Французи спершу впадрили проти вищофанія своїх військ з Рурцини, але остаточно погодилися, що найдалше до року мусять його звідтам забрати, бо Морган не хоче, щоб там хтось йому мішав, коли він вже взявся "спасати" Німеччину, а з новою і цілу Європу. І рішучого слова висланників Моргана всі там слухають, бо знають, що від нього вони тепер залежать, він є їхнім паном.

Морган "спасає" Європу, підчиняючи її своему пануванню і висискуванню. Європейська буржуазія погоджується з цим, бо для нього він теж щось відітти. Але зовсім певно не погодиться з цим європейські, з'окрема найбільш тут заінтересований німецький пролетаріат, бо це спасення, це порятунок для буржуазії, на який час, поки вона знова не посвариться за поділ нарабованого з німецьких трудових мас добра, а для працюючих це неволя, проти якої вони не заперестануть боротьби, поки не зніщать її разом зі всякими "спасителями" типу і класи Моргана.

ПРО УКРАЇНСЬКЕ УЧИТЕЛЬСТВО ТА ІНТЕЛІГЕНЦІЮ ЗАХІДНИХ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ.

Чим далше, тим глибоше в багно котяться зіпсута до крові й кости панські бажаннями і буржуазною ідеологією українська інтелігенція. І то скрізь так. Тут в Канаді та Злуч. Державах від ншої аж смердить, але не краще вона поступає і на еміграції і на західних українських землях під Польщею та Румунією. Скрізь вона по рабському служить панам, гнобителям і висискувачам таки українських трудових мас. Ні чести ні сорому не має.

Не дивно, що всі чесніші одиниці відраховуються від ншої, а навіть зуть себе для відірвання не просто інтелігенцією, а трудовою, тоб-то працюючою інтелігенцією, назвою прийнятою в Радянських Республіках.

Ось що пише про частину тої просто інтелігенції, про українських учителів під Польщею, часопис "Наш Стяг" (ч. 5), що виходить в Луцьку, на Волині, під наголовком "Горе-учительство!":

"Не можна мовчки помилувати того, про що всі говорять. Маємо і так не багато учителів, але і тих мусимо публічно напугувати. В останні часи учительство (не все, але в більшості) стало неможливе. Знає тільки пенсія і білий хліб. Культурно-освітній праці на селі не проводять. До "Просвіти" бояться навіть зайти, не тільки в них працювати, бо, мовля, "Просвіта" більшовицька і для алади неблагородної. Один учитель з жіночкою на-

писав в польській шовіністичній газеті "Жизнь Волиня" лист, що його семейству дуже добре живеться, а тим самим і всім національним меншостям не дає. Другий привів католицького, третій, коли інспектор заїзляв його — шішов в поїз і зарав на сніг відслужив молебень за "здравіє його величества Николая Николаевича". Інший же тільки доїзляв, що має бути заїзляний, уже їдуть до консисторії, щоб скоріше в поїз. Схаменіться!"

А в "Громадському Голосі" (ч. 28.) таки контрреволюційній газеті ось таку гірку, докірливу "літанію" на їхню адресу читаємо в дописі зі Снятинщини:

"Нема кому зайтись до роботи. Інтелігенції є в нас багато. Є попи, є учителі, є студенти тай інших професій є чимало, а працювати нема кому. Попи здирають немилосердно парід. За похорон беруть пересічно 30 міліонів, за слоб корець збіга і більше. Мають і пенсії і поза сотками моргів а що народова дога? Деколи виголосить який священик виучену з передпотокового підручника проповідь про небо, пекло, чистилище, покору, пошту... За ліниги оглянутися довокола себе, не можуть зрозуміти твердой дійсности, не уміють знайти сїлв поради в страшнім лихолітті, а через свої здирства страляти симпатії в народі. За те, як наш попи заподально дбають про ласку сусїлів, аж гідь бере. По всяких урехах говорять по польські, ходять витати короля цїганів (Сїмович в Снятині). За це дістає найтовстішу пародію Рожня, і Хомишин іменує його лекцією. Ходять на польські бади, з яких доїли на ворожї нам шлїв (Проць, Дутак, Сїмович, всі три зі Снятина). Другою класою що до чисельности найбільшою в поїлї є учительство народне. Ця назва вже до него ніяк не пристає. Є їх до п'ястят. Не гурт богуляв, що тини свої боїться. Лехто з українських учителів реїсше працює над польським народом дітей, як самі Польки. Пришлось до нас новий інспектор Шемельозький. На учителів пїлчас візїтїшкі наїривав, що у него тільки язык польскї, historia polska та geografia ziem polskich — таког страху наїгав бїдолахам, шож аж забив на поїлвої конференції по своему говорити. Між учительством завжди в нашому поїлї найкращї типї хрїстїв, що то по урехах балакають по чужому, навіть до писарів та возників, належать до польських товариств, живуть тільки з польськими уралоїцями."

Допис закінчується жалем, що через це народ "відвертається від наших інтелігенції і осуджує її, як цього вояки варт", але це діється "зі шкодою для нашої справи".

Розуміється, для "Громадського Голосу", в якому теж сидить подібна інтелігенція гнїль, що тільки й знає лаяти Радянські Республіки та владу трудових мас, а тим самим прямим способом також прислугуватися польським панам, не приємно бачити, як українські селяне і робітники вириваються з пїл впливу зрадливої продажної інтелігенції. І для "нашої справи" це дуже кепсько. За те дуже добре воно для справи освободження українських працюючих мас. Чим скорше вони зрозуміють обман, яким їх кормила і кормить оця панська наймицька українська націоналістична інтелігенція, тим скорше найдуть вони шлях свого визволю.

ЗНОВУ БОРОТЬБА ЗА БАГДАД.

Багдад, старинне велике торговельне місто над рікою Тигр (в Малій Азії), яке злучене з Перською затокою, Арабським морем і Індійським океаном. До Багдаду найкоротший і найпростіший шлях — Константинополь, що сполучує Європу — через Балкан, Туреччину, Малу Азію — з Індією. Багдад є торговельним центром індійської, перської, арабської, європейської мануфактури. Отже не дивно, що за те торговельне місто і за ті торговельні шляхи так страшенно жерлися і жеруться світові імперіалісти.

Англія володіє величною, багато разів більшою за себе колонією, Індією. Вона її висискує, вона з неї багатіє. Володіння шлях через Суецький канал довгий, і волюю не можна захопити в свої руки арабської та перської торговлі, так як в центрі в Багдаді.

Німеччина за останні десятиліття зробилась першорядною імперіалістичною державою. Для Німеччини треба було мати торговельний шлях сполучення з Індією, Малою Азією через Балкан. Німеччина перетяла шлях Англії. В 1903 році німецький банк в Берліні "Дайче Банк", головним пайщиком якого був кайзер Вільгельм, побудував залізничну лінію через Багдад, яка коштувала понад 100 міліонів доларів. Це стало Англії на перешкоді і було одною з головних причин світової війни.

Тепер Німеччині побили, імперіалістичну могутність її знищили, багдадську залізничну лінію протягну 3,210 миль від неї відірвали.

Цєю залізницею володіє будицею турецьке правительство під повною контролюю англійських капіталістів. Французькі капіталісти одержали великий кавальєрськ від міста Мосуль до Перської затоки. Американські капіталісти теж заїхали добру наїзну на тії залізничні мов дикі князїки, що мають добрий нюх і де лише пахне наїзною, вони її собі тут ді спїшуть. Органїзувалася Оттоман-Американ Ко, хитримі діловимі проїкльївами американськими капіталїстами. Го-

лова тої компанії, Вудваг, викладав недавно поїлвий плян перед міністром торговлі Гувером. Плян такий: Концесїї в турецького правительства вже закуплені. Американський долар найтвердіше стоїть, найдороже цїнїться і за нього можна найкорше купити. Американські капіталїсти прокладуть залїзничу від Скутари до Ангїри, а звідти до Мосуля. Там, де почїнїється залїзниця французьких концесїонерів, там буде кїнїчатись концесїї американських капіталїстів.

Справа Багдаду знову вїпїлїває на порядок денний в капіталїстичнім світі. Перед світовою війною там боролїсь двї могутні групи імперїалїстїв: німецьких і англїйських, а тепер там бореться аж три: французькі, англїйські і американські.

Тепер спїнїаємо себе: чи далеко там до отвертїх конфліктїв, до рїйїв? Аде позадї тих груп стоїть правительство з баїнетями, літаками, арматїям мїям.

Пригадується слова Ленїна: "В капіталїстичнім ладї вїчно живе погроза вїйни. Але вїйна це неїколи так не загрожує вала та не була такою очевидною, як в нашу добу, коли на вївїть ті буржуазні письменники та урядовї дїячі, котрі недавно твердїли, що вївї-то вїйна 1914 — 1918 років була останньою вїйною, після котрої наступить вічний спокїй, забуїлї вже свою балачку про наступаючу добу спокїю. Тепер для світової вїйни багато більше причин, ніж це було перед вїйною 1914 — 1918 років."

Хто спїнїає за педїями в телеперїодї імперїалїстичній полїтиці, той вже давно переконався, що ті слова правдивї. Вїбуховий матерїал накопїтується. Чи далеко до самого вїбуху?!

Капіталїсти вже гризуться поміж собою за Багдад, незабаром почнуть гризтїсь і битись капіталїстичні правительства.

Пролетарїат мусить бути на сторожі, коли він не хоче знову стати гарматїям мїям.

БУВШИЙ ПОСОЛ В С.Р.С.Р. ПРО РАДЯНСЬКИЙ СОЮЗ.

Бувший польський посол в Москві Даровський прочитав у Варшаві спеціальний реферат, присвячений С.Р.С.Р. На рефераті були присутні політичні дїячі С.Р.С.Р.

В своєму докладі Даровський констатував, що радянська влада в звязку з поразкою опозиції, успіхом валютної реформи та визнанням європейськими державами, надзвичайно зміцнилась. Розрахунок деяких кол Польщі, а також Європи, на недовге існування радянського уряду помилковий.

БАНКРОЦТВО ФАШИЗМУ.

(Докїчення.)

І підчас коли ті "новї" форми організації допровадили фашизм до внутрішньої кризи — то "новї" методи фашизму довели його до конфлікту з загальною населення, що, безперечно, о много трагічніше для фашизму, чим перше.

"Новість" методів і тактики фашизму заключається в його прямолінійній рішучості, в відкиненні парламентаризму, в системі безглядного терору і диктатури. Тими методами удалось йому вправді перевести т. зв. консолїдацію відносин, що значить конкретно — пригвоздити революційне робітництво, розгромити його рух, організації та інституції, завдяки чому в Італії довгий час все на всіх язичях мовчало і благоєвствувало"; але і цей успіх був тільки частинний та дочасний; бо по хвилї він приборканив робітничий рух знову ожив та ще й скріпився, доказом чого висїдї останніх виборів в Італії.

За те однак не може він похвалитися ніякими успіхами на господарському полі, що випро- чим при відсутності якоїнебудь програми у нього само собою зрозуміло.

Сюди не вїсї нічого нового і при освяченї старої анархічної капіталїстичної господарки та системи висиску робітництва відбулася господарки в Італії удалсь йому не могла і не удалась. Свідчить про це низький курс ліри, збільшене безробіття, масовї банкруцтва підприємств, зростаюча постійно дорожнеча, обїнжування заробітної платни, нехтування закона про 8-годинний робочий день, високї податки, які спричинили вїбух повстання серед селянства Пївденної Італії. З цієї тяжкої господарської кризи намагається фашизм перебраться шляхом випроудання державного добра американським капіталїстам та концесїями на експлоатацію нафтових теренів.

Звичайно, що такий стан сучасної Італії розвив всі ліюзі дрібног мїшанства, яке ждало від фашизму обновї і поправки своєї положення. Наслідком цього є повстання опозиції внутрі партії, яка домагається залишення державного апарату та додержання законів, як також зрїст проти фа-

шистських настроїв, який помічався в останньому часі серед мас. І першою уступкою фашизму, яку зробив він під натиском опозиції з нутра і протифашистських настроїв зовні — це поворот до парламентаризму та виборча оперетка. Відносно великого числа мандатів, яке осягнули фашисти в виборах, завдячують вони своїй "знаменитій" виборчій ординації, яка запевняє три четвертини мандатів до парламенту тій партії, яка добуде на виборах тільки 25 проц., отже четвертину всіх голосів та сильному теророві підчас виборів. Цим маневром однак не удалось йому спинити несприятливого для нього розвїтку сусїпльних відносин і в жертву божковї недоволення мас мусїв він віддати свій чистокровний фашистський кабїнет. Ця реорганїзація кабїнетів, яка чистокровний фашистів — міністрів замїнила фашистфїлами — сама по собі не дуже то значна, але вже сам цей маневр, на який мусїв недавно фашизм під натиском трудового люду звязатись, є принайїм формальною відмовою від безроздїльної фашистської диктатури. Вївївство Маттеотї, яке було безпосередньою причиною отсего маневра однак, відіграло тут ролю іскри, яка впала в нагромаджений горючий матерїал і спричинила пожежу. Воно виявило те, що подібні факти, яких доконали фашисти без числа, які були у них на денному порядку та становили основний метод боротьби фашизму зі своїм політичним ворогом — стали сьогодні неможливі. В цьому й головне значіння реорганїзації уряду Муссолїні. За цєю поразкою підуть певно і далїші, бо маневром сусїпльного розвитку не одурить.

Отсе підсумки фашистської диктатури в Італії і всього фашистського руху взагалї. Бо перемога чи поразка італїйського фашизму, який є гордощами світової реакції — це перемога чи поразка всього фашистського руху. Його банкруцтво там, де дав він найбільш ефектні успіхи — це банкруцтво фашизму взагалї, як непереможного метода боротьби буржуазїї проти соціальної революції.

("Наш Стяг".)

ДОСЛІДЧА КАТЕДРА ІСТОРІЇ УКР. НАРОДУ.

Праця над дослідженням української історії велася на протязі 1919—23 років досить мляво і неорганїзовано. Особливо гостро це відчувалося в Київї. Відсутність певної авторитетної особи, або певного авторитетного закладу, не давали можливості скупити разом всі розкиданї науки сили, налагодити й організувати в ширших розмірах планомерну, спільну роботу в розробленню і поглибленню дослідів по історії українського народу.

Лише з весни 1924 р., з повертотом на Україну М. С. Грушевського, починає поширватися праця українських істориків. Цьому сприяло й утворення певного наукового закладу, коло якого історики могли єднатися, — Науково-Дослідчої Катедри Історії Українського Народу.

31. березня Всеукраїнським Науковим Комїтетом в Харкові було затверджено кероївником цієї катедри акад. М. С. Грушевського і доручено було йому виробити плян і подати на затвердження кадр наукових співробітників та експїрантів.

По плянї виробленому акад. М. С. Грушевським Науково-Дослідча Катедра подїляється на п'ять груп:

- 1) Методологія історії та соціологічне обґрунтування її.
 - 2) Матерїальна культура.
 - 3) Історія інтелектуальної, моральної та естетичної культури.
 - 4) Історія України (соціально-економічно — політично-культурно).
 - 5) Група Західної України.
- Було також представлено і

проект особового складу Катедри.

На чолї першої групи намічається проф. О. Ю. Гермайєв. В основу праць цієї групи лягається матерїалїстичне розуміння історії і в напрямку його направлено роботу молодших товаришів.

Другою групою (геологія, археологія і т. и.) мають керувати акад. П. А. Тутківський і проф. В. Ю. Дашлевич. Третьою групою тим часом керує сам голова Катедри акад. М. С. Грушевський. Четвертою — проф. Ол. С. Грушевський разом з О. Ю. Гермайєв і В. І. Шербиною. Нарешті п'ятою групою, яка охолоє все життя Галичини та інших окупованих країн України (хоч в першу чергу їх історію) керуватиме акад. М. С. Грушевський разом з Ол. С. Грушевським.

До участі в праці при Катедрі приїгнано найкращі сили, не тільки Київа, але й інших центрів. Закликано визначних істориків до інтенсивної роботи, яка вже почалася з 1. червня ц. р. (згідно з постановою 1-го зїбрання Науково-Дослідчої Катедри від 31. травня цього року).

Можна сподїватись, що і в дальшому це агутовання коло Н. Д. Катедри буде ширитись і воно буде мати всі можливості для студїювання минулого нашого народу.

С. Шамрай.

Українська робітничая преса є ознака сили і свідомости робітництва. Памятайте про Пресовий Фонд і відновлення передплати!

ЧЕРВОНІ ІСКРИ

Погамо писати в червоних іскрах про справи, що нічого спільного з червоним не мають. Не хотїлося-б про них писати, та коли візьмеш англїйську буржуазну газету, то всі спалити цим заповненї... а це бандитизмом.

Троцький про завдання газет пише, що газети мусять відбивати в собі все, що є в життї. А що ми живемо в країні демократії, то-ж мусимо писати про все, що є її витвором.

Беру вечірнє видання "Фрі Прес" і читаю... ні шукаю за тим, щоб щось перечитати. Звичайно, починаю від першої сторони. Великий наголовок: "Бандити забрали \$6,000 в наїдї на кавярню у Віндзор, Ont."

Зараз таки під цим: "Банковї бандити забрали \$21,000 в наїдї на банк в стейті Ілїнойс, Зл. Держави".

З правої сторони в горі: "Злодії зарубали склеп одержї, зарубили 100 мужеських найкращих сугїв".

А далї йдуть дрібнішим шрифтом:

В Нью Йорку убили ювелїра... І зара-же поясненїя в тїй дїльниці протягом року убито 25 осіб. В Пікаго замордували власнїтеле ресторана. В Ніагара Фолс підложено бомбу під церкву. В Мїлвокі зарубано приватний будинок; а між ці "перлини" демократичного раю, чисто американського, заїздала повнїка з Франції, де бандити зарубували скорий поїт.

В Пітсбургу бандити зарубували... бандитів. Тїх, що грали в "дайк". 50 осіб зарубували і одного убили.

А в серединї між цими повнїками велика фотографія дївчинї-свідка, що старается виклїрувати свого "світгарт", шїкагоського мїліонера-бандїта.

Стільки в однім числї газети.

Про те, що десь там коло Саскатуу спїймали російського князї-бандїта, я не гадаю, бо про це подає не "Фрі Прес", але "Трібуїн".

Про бутлетгерство, яке є найбільшою темою дня тепер в Вінїпегу, також не хочу писати. Про дрібні крадіжкі тим більше.

Гей! Українські нееньколюбці! Навішїть нам дещо про "більшевицький рай"! Та порїнайте а отім демократичнїм! Чому це ви в рот води набрали?!

А Рїшїндя зрїкається Романюка, Колцунюого партїера. Який, каже вона, з него патріот, коли він ніколи не жертував на народні іїли.

От масї! Дурнїенька: хто-ж коли казав, що "патріотї" жертують на народні іїли? Такого ніколи ніхто не каже. На народні іїли жертують люде, а "патріотї" лише збирають та прошивають.

Ану, Рїшїнде, похвалися, кілько ти і коли жертувала на народні іїли?

Рїшїндя знов обернула kota хростом собі під нїс, зрїкаючись Романюка, та одночасно стараючись причепити його до більшовиків.

Коли для тебе, Рїшїнде і для тих, що з тобою, Романюк жулий, незаний, то зїдїси ти алашї про його кримїнальні справи ще в Злучених Державах, про які ти єдинок так вирізуно писала?

Ой-ой-ой, Рїшїнде, ой-ой-ой! Тобї вже давно радїли, не витїгати хвоста з болота, бо встромши носа.

А "Кенедїн Французїєн" і собі розсердився за Колцуну на більшовиків та написав, що в редакторів "У.Р.В." "білі ручки".

І що-ж ти, недолюдо, хочеш, що-б редактори "У.Р.В." обсмарували руки смолою, коли пишуть в газетї про "патріотичні" справи?

Так, так, панове. З редакторів "У.Р.В." чїстї руки. Вони ніколи не стїскали рук бандїтам. Запїшїть собі це на лобі. Куркулєнко.